

Voi încerca, pe cât posibil, să nu abordez problema UMF Tîrgu Mureș din perspectivă strict politică, ci mai degrabă să privesc lucrurile cu detașarea omului de drept, care a făcut din jurisprudență o profesie și o credință. Cu toate acestea, trimerile la politică sunt, pe undeva, inevitabile. Deciziile care ne influențează viața sunt, în mare măsură, de natură politică, mai ales acolo unde discutăm despre aspecte legate de viața instituțiilor. UMF Tg. Mureș este o instituție respectabilă, recunoscută și serioasă, care ne onorează pe toți în egală măsură și fără de care nici un tîrgumureșean nu ar putea spune cum ar arăta orașul nostru. Personal, consider că Universitatea de Medicină și Farmacie este emblematică pentru Tg. Mureș, că ea poartă amprenta unor valori spirituale suverane, cărora nimeni nu ar trebui să le aducă atingere.

Referitor la proiectul Hotărârii pentru modificarea punctului 44 din Anexa nr.2 la HG nr. 966/2011, proiect înaintat spre dezbateră publică de Guvernul României și care poate avea ca efect separarea UMF Tîrgu Mureș pe criterii exterioare mediului academic și universitar, pot spune că, pentru a fi riguroși, trebuie să plecăm de la prevederile legilor Statului Român, în primul rând de la Constituția României și prevederile Legii Educației Naționale, iar în al doilea rând, de la recomandările Uniunii Europene în domeniu. În sfîrșit, pentru o temeinică înțelegere, trebuie să vedem care este situația exactă de la UMF, cum se prezintă azi lucrurile.

• **Prevederi constituționale și legale specifice Statului Român:**

Art. 32, alin. 6 din Constituția României, potrivit căruia *autonomia universitară este garantată* în România, reprezintă punctul nostru de plecare. Constituția este Biblia oricărei democrații, este temelia pe care construim orice statalitate, fundamentul tuturor legilor unei țări. Ea ne spune că Universitatea, spațiul universitar mai exact, este un teritoriu interzis ingerințelor politice și partizane. Dacă nu înțelegem să aplicăm corect și consecvent acest principiu, nu vom face decât să ne jucăm de-a democrația și să slăbim, principial, instituțiile universitare care sunt fundamentale în ordinea devenirii unui stat, pentru că ele ne pregătesc resursele umane specializate, fără de care nici o prosperitate și stabilitate nu este posibilă.

Avem apoi prevederile Legii Educației Naționale care, prin art. 135 referitor la modul de organizare a învățămîntului superior pentru minoritățile naționale și art. 133, alin. 3, stipulează că departamentele unei instituții universitare de stat „*se înființează, se organizează, se divizează, se comasează sau se desființează prin hotărâre a senatului universitar, la propunerea consiliului facultății/facultăților în care funcționează*”. Aceste prevederi sunt consecința directă a principiului de autonomie universitară stipulat de Constituția României. Cu alte cuvinte, dacă Documentul Fundamental, respectiv Constituția, impune un principiu de autonomie, atunci o prevedere a unei legi specifice, Legea Educației Naționale, trasează cadrele prin care principiul capătă consistență și valoare. Unul dintre aceste cadre îl reprezintă atribuțiile forului de decizie numit Senatul Universității. Numai Senatul Universității poate decide dacă se impune înființarea unei noi facultăți, nimeni altcineva. Această frază închide în ea esența autonomiei universitare: mandatul și dreptul forului de maximă autoritate din cadrul Universității de a decide singur, fără ingerințe externe, cum și ce înființează în Universitatea pe care o conduce.

• **Prevederi ale Uniunii Europene și conexe:**

Art. 53, din Directiva CE nr. 36, emisă de Parlamentul European și Consiliul Uniunii Europene, atestă faptul că, citez, „*Persoanele care beneficiază de recunoașterea calificărilor profesionale trebuie să aibă cunoștințele lingvistice necesare exercitării profesiei în statul membru*

gazdă”. Dacă un organism de maximă legitimitate europeană a emis un asemenea document, cu un asemenea conținut, noi, ca stat al Uniunii Europene, suntem obligați, cel puțin din perspectiva acestui statut de membru UE, să înțelegem motivele pentru care Uniunea a adoptat actul normativ și prevederea citată. Iar motivele de substanță, care, din punctul meu de vedere, ar trebui subliniate, sunt două: 1) întărirea capacității instituționale a statului gazdă; 2) limitarea potențialelor tendințe sociale centrifuge. În baza art. 53, din Directiva CE nr. 36, Comisia de Științe Medicale a ARACIS – Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior – a emis o prevedere expresă, care, la drept vorbind, nu lasă loc de interpretări: *“Pentru programele din domeniul fundamental Sănătate care se desfășoară într-o altă limbă decât limba română, activitățile ce implică interacțiunea directă student-pacient se desfășoară numai în limba română. În concluzie, stagiile clinice se vor desfășura numai în limba română”*.

Mă opresc aici cu invocarea prevederilor legale, constituționale sau ale Uniunii Europene. Nu doresc să invoc alte impuneri sau prevederi, deoarece consider că sunt suficiente acestea.

• Situația actuală și poziția Senatului UMF Tîrgu Mureș

În prezent, UMF Tg. Mureș este singura universitate pe domeniul Sănătate cu predare și în limba maghiară, alături de limba română și mai nou, de cea engleză. În acord cu statutul multicultural și lingvistic al UMF Tg. Mureș, învățământul se realizează în cele 3 limbi, astfel: cursurile și examinarea studenților în limbile română, maghiară și engleză, iar lucrările practice și stagiile, care implică relația directă cu pacientul, conform prevederilor ARACIS, se desfășoară în limba română. Elaborarea lucrărilor de finalizare se poate face în limbile română, maghiară și engleză, cu obligativitatea susținerii lucrării în limba română și atașării unui rezumat în limba română, în cazul lucrărilor de finalizare elaborate în alte limbi.

La UMF studiază în prezent peste 4500 de studenți, din care aproximativ 58% la seria română, 39% la seria maghiară și 3% la seria în limba engleză. Subliniez că numărul de cadre didactice este de aproximativ 70% române față de 30% maghiare. *Între varianta de a accepta separarea pe departamente distincte așa cum proclamă proiectul de Hotărâre al Guvernului, pe serii de predare, cu reducerea drastică a numărului de locuri la admitere pentru învățământul în limba maghiară (60-70 de locuri la Medicină, față de 135, în prezent, 0 locuri la Medicină Dentară și Farmacie), și păstrarea departamentelor mixte cu păstrarea implicită a acreditării ARACIS anterioare, interesul instituțional este acela de a continua învățământul în ambele limbi, în același mod de organizare, în linii de studiu în limba română și în limba maghiară în departamente comune. Consiliile profesionale și Senatul UMF Tîrgu Mureș au considerat obligatorie aplicarea prevederii ARACIS legată de faptul că învățământul practic care implică direct contactul cu bolnavul trebuie să se facă în limba română. În plus, se știe că, pe termen mediu, decizia de a păstra departamentele mixte în sensul ARACIS va pune într-o poziție de egalitate candidații maghiari și români la examenul de rezidențiat, deoarece, în condițiile în care învățământul medico-farmaceutic s-ar face exclusiv în limba maghiară, la examenul de rezidențiat, care este un examen național susținut în limba română, studenții maghiari ar avea un handicap major¹.*

• Concluzii

Dacă discutăm despre oportunitatea înființării unei Facultăți în limba maghiară, ca efect al transformării proiectului Hotărârii pentru modificarea punctului 44 din Anexa nr.2 la HG nr. 966/2011, în Hotărâre de Guvern, atunci orice analiză va evidenția minim două aspecte importante:

¹ Vezi site-ul UMF Tg. Mureș

1) Pentru a promova noi cadre, perioada minimă necesară este de 2-4 ani, perioadă necesară pentru finalizarea doctoratului, fără de care nimeni nu poate accede la statutul de cadru universitar; întrebarea este cum vom rezolva, în aceste condiții, problema cadrelor maghiare care sunt insuficiente? 2) Acreditarea unei Facultăți nou înființate durează 3 ani; nu se pune problema unei autorizări provizorii, deoarece nu sunt îndeplinite criteriile (nu sunt suficiente cadre maghiare, nu sunt suficiente spații de studiu - mai ales laboratoare și săli de demonstrații, care vor trebui să deservească două facultăți diferite); cum va fi rezolvată această problemă, ce fel de diplome va elibera această nou înființată Facultate în limba maghiară?

Pe de altă parte, trebuie subliniat că, în Carta Universității, care nu a primit avizul de legalitate din partea Ministerului Educației în termenul stabilit de lege, caracterul multicultural al UMF Tîrgu Mureș este evident. În 8 articole diferite, acest caracter este subliniat în mod vizibil:

- Art. 1, al. 1 care arată că UMF este o instituție multiculturală, cu învățământ în limbile română, maghiară și engleză;
- art. 3., al. 2 arată că procesul de învățământ se desfășoară în limbile română, maghiară și engleză;
- art. 46, al. 1 arată că cursurile la domeniile de licență se predau în limbile română, maghiară și engleză și că lucrările practice, stagiile, seminariile și practica de specialitate se desfășoară conform prevederilor ARACIS;
- art. 59, al. 2 arată că din Consiliul de Administrație fac parte și doi reprezentanți ai studenților, din care unul român și unul maghiar;
- art. 63, al. 3 – componența Consiliului Facultății este 75% cadre didactice și de cercetare și 25% studenți (reprezentanți ai liniilor de predare română, maghiară și engleză);
- art. 108, al. 1 – arată că unul dintre prorectori este de limbă maghiară;
- art. 142, al. 1 – arată că, după confirmarea de către MECTS, Rectorul își numește Prorectorii, cu respectarea art. 211, al. (2) din Legea nr. 1/2011 – unul din prorectori e de limbă maghiară;
- art. 142, al. 3 – arată că Decanii numiți de Rector își desemnează Prodecanii cu respectarea art. 207, al. (5), lit. d) din Legea nr. 1/2011 – prodecanii sunt de limbă maghiară².

Așa cum se poate constata și în paranteză fie spus, Carta UMF Tg. Mureș neavizată de Ministerul Educației (MECTS) în termenul prevăzut de lege, respectă prevederile Legii Educației Naționale care sunt incluse în aceasta, îndeplinind toate condițiile pentru a fi avizată de MECTS.

Este evident că proiectul Hotărârii pentru modificarea punctului 44 din Anexa nr.2 la HG nr. 966/2011, proiect înaintat spre dezbateri publice de Guvernul României, nu urmărește un obiectiv subsumat legislației și prevederilor constituționale sau europene actuale din domeniul sănătății, ci doar înființarea unei noi facultăți, sub „stampila” comună de „multiculturalism”. Problema este însă că UMF Tîrgu Mureș este deja multiculturală, în sensul cel mai precis al cuvântului, așa cum s-a văzut și din argumentele expuse mai sus.

Dar a fi multicultural nu înseamnă a trăi sau a învăța separat. Multiculturalismul nu înseamnă separare și, cu atât mai puțin, excludere. Guvernul României ar fi trebuit să se gândească serios înainte de a propune spre dezbateri publice acest proiect de Hotărâre, iar acum, trebuie să aibă puterea și voința de a-și recunoaște eroarea și a o reține. Trăim într-o Europă care își croiește cu greu un destin pluralist, care implică o conviețuire naturală, tolerantă, a contrariilor și armonizarea unor direcții care adeseori sunt sau mai degrabă, doar par divergente.

Deputat Ciprian DOBRE

² Vezi site-ul UMF Tg. Mureș.